

از اینستکس چه می‌خواهیم؟

کانالی هوشمند برای یک حمایت هدفمند

درواپسین‌روزهای اسفندماه خبرها از راه‌اندازی سازوکار ایرانی متناظر با «سازوکار حمایت از مبادلات تجاری ایران واروپا» (اینستکس) حکایت دارد و آن‌گونه که «عبدالناصر همتی» رئیس کل بانک مرکزی اعلام کرده، سازوکار متناسب با کانال معرفی شده از طرف سه کشور اروپایی با نام سازوکار ویژه تأمین مالی و تجارت (STFI) بزودی در تهران ثبت می‌شود. به گفته همتی، «ثبت این شرکت به هیچ وجه به معنای معطل شدن ایران برای عملیاتی شدن سازوکار اروپا نیست و ما استراتژی اتخاذ شده خود را برای نحوه تأمین مالی و تجارت کشور در شرایط تحریم از روش‌ها و طرق ویژه‌ای که طراحی کرده‌ایم، بویژه از طریق همسایگان و سایر شرکای تجاری ادامه می‌دهیم».

لیلا جودی

از اردیبهشت‌ماه که آمریکا خروجش را از توافق هسته‌ای با ایران اعلام کرد تا به امروز که اروپا در قول و نظر بارها بر پایبندی خود به برجام تأکید کرده، بیش از ۱۰ ماه می‌گذرد.

به گزارش ایران، در این مدت اقتصاد ایران که با کنترل تورم و رشد اقتصادی به شکوفایی امید بسته بود، با تکان‌های بیرونی شدیدی روبرو شد که نوسان نرخ ارز و به دنبال آن تورم شدید در قیمت تمام شده کالاها و خدمات، اختلال در روند صادرات و واردات، به تعلیق درآمدن قرار داده‌های خارجی، توقف جذب فاینانس‌ها، خطوط اعتباری خارجی و مهمترین و بانک مرکزی از مهمترین آنها بود.

مسئولان ایرانی در ماه‌های گذشته بارها اعلام کرده‌اند که از اینستکس – که اروپا از ابتدای خروج آمریکا از برجام وعده راه‌اندازی آن را داد – همان کار کردی را می‌خواهند که برجام برای اقتصاد ایران به همراه داشت و اگر قرار باشد تنگنای تحریم بار دیگر اقتصاد و مردم ایران را تحت فشار مضاعف قرار دهد، طراحی و اجرای آن کاری بیهوده خواهد بود.

در همین رویکرد نیمه بهمن ماه سه کشور اروپایی عضو برجام یعنی انگلیس،

آلمان و فرانسه سازوکاری رونمایی کردند که به گفته آنان در گام نخست از تحریم‌های آمریکا مصون مانده و می‌تواند نیازهای اقتصاد ایران را از این مسیر تعریف و تأمین کند. از این رو رییس و نمایندگان اینستکس هفته گذشته سفر کوتاهی به تهران داشتند تا صحبت‌های طرف ایرانی ماجرا یعنی مسئولان بانک مرکزی و فعالان بخش خصوصی را بشنوند. این نشست‌ها بر موضوع مشخص نحوه عملیاتی کردن اینستکس و چگونگی همکاری آن با نهاد متناظر ایرانی که در شرف تأسیس است، متمرکز شده بود.

اینستکس محدود به غذا و دارو نباشد

حال پرسش اصلی این است که ایران از اینستکس چه می‌خواهد؟ همانطور که در صدر گفته شد، خواسته ایران از این کانال مالی فقط رفع مایحتاج و کالاهای اساسی و دارویی مورد نیاز کشور نیست؛ چنانکه طبق رای دیوان داوری بین‌المللی این اقلام از ابتدا هم تحت تحریم‌ها نبوده‌اند. البته ناگفته نماند که بسته بودن کانال‌های نقل و انتقال مالی، بویژه تحریم ایران از سوی شبکه سوئیفت و نیز کار شکنی‌ها و سنگ‌اندازی‌های آمریکایی‌ها در روند تأمین همین اقلام هم اختلال ایجاد کرده است.

خبر

مدیرعامل هلدینگ پتروشیمی خلیج فارس:

تمام ارز صادرات رابی کم و کاست به چرخه اقتصاد وارد کردیم

مدیرعامل هلدینگ پتروشیمی خلیج فارس گفت: ما از ابتدای امسال تقریباً چهار میلیارد دلار صادرات داشتیم که همه آنها بی‌کم و کاست به چرخه اقتصادی کشور وارد شده است البته بخشی از آن با هماهنگی بانک مرکزی و وزارت نفت به برخی پروژه‌ها تزیق شده است، اما بقیه در سامانه نیما حتی کمتر از نرخ میانگین آن عرضه شده است.

به گزارش ایلنا، جعفر ربیعی در مراسم پذیرفروشی اوراق اجاره ۱۰۰۰۰ میلیارد پتروشیمی خلیج فارس در بورس تهران گفت: هلدینگ خلیج فارس به عنوان دارنده ۴۰ درصد پتروشیمی کشور افتخار دارد این اوراق را پشتوانه سهامی در بورس عرضه کند. در روزهای اخیر که خبر انتشار این اوراق صورت گرفت با استقبال بازار سرمایه مواجه شدیم و امیدواریم کل این اوراق در فرصت بسیار کوتاه فروخته شود.

وی ادامه داد: البته بنده در اوایل سال جاری این وعده را داده بودم که حضور هلدینگ پتروشیمی خلیج فارس در بورس متمایز و پررنگ خواهد بود به طوری که امسال پتروشیمی پارس

کشورهای اروپایی نظیر یونان، ایتالیا، فرانسه و اسپانیا خریدنفت از ایران را کلید زده بودند و برخی کشورها نیز به صورت تک محموله‌ای از ایران نفت می‌خریدند. در آن دوره همین چند کشور اروپایی به طور متوسط تا ۷۰۰ هزار بشکه نفت از ایران می‌خریدند که حدود ۲۵ تا ۳۰ درصد از صادرات نفت ایران در عصر پسارجام را شامل می‌شد. البته نباید از نظر دور داشت که پتروشیمی‌ها هم در مدت دو سال اجرای برجام، به بازارهای اروپا ورود کردند و صادرات مواد و اقلام پتروشیمی در جریان بود.

باتوجه به قطع همکاری شرکت‌های بزرگ اروپایی با ایران پس از خروج آمریکا از برجام، درآمدهای حاصل از صادرات نفت و پتروشیمی نیز از این محل رو به افول نهاده است.

یادآوری این نکته خالی از لطف نیست که کل صادرات ایران به کشورهای عضو اتحادیه اروپا در سال ۹۶ برابر یک میلیارد و ۵۴۹ میلیون دلار بوده است.

بنابر این آنچه کارشناسان پیشنهاد می‌دهند، تلاش دولت‌های اروپایی برای ترغیب شرکت‌های خود در خرید نفت و فرآورده‌های نفتی بیشتر از ایران است. «سیاوش نقشینه» صاحب‌نظر پولی و بانکی و مدیرعامل بانک تجاری ایران و اروپا در این باره معتقد است: اگر مبنای این کانال نفتی قرار دهیم که به اروپا صادر می‌کنیم و حتی همه صادرات غیرنفتی که عمده آن پتروشیمی و محصولات معدنی است را بیفزاییم، باز هم تکافوی نیاز ما را نمی‌دهد.

وی با یادآوری اینکه ایتالیا، اسپانیا و یونان به میزان کمی از ایران نفت می‌خرند، افزود: می‌توان آنها را وارد کرد که نفت بیشتری بخرند یا بپذیرند که در آمد حاصل از فروش نفت به چین،

کانال اینستکس را تغذیه کند. با این حال یک مقام آگاه در شبکه بانکی در این زمینه به ایرنا می‌گوید: اروپایی‌ها هم باید خرید نفت خود را از ایران افزایش دهند و هم باید بخش خصوصی خود را به خرید اقلام پتروشیمی و دیگر محصولات صادراتی ایران تشویق کنند.

به گفته وی، در این زمینه برگ برنده در اختیار شرکت‌های کوچک و متوسطی خواهد بود که در بازار آمریکا حضور ندارند و می‌توانند با این روش و با استفاده از تضمین و حمایت دولت‌های اروپایی کسب و کار خود را توسعه دهند. با این حال یک فعال بازار ارز به ایرنا گفت که از اروپا نباید انتظار معجزه داشته باشیم؛ اروپایی‌ها بیش از ۲۵ میلیارد دلار در سال با آمریکا تجارت دارند در حالی که مرادات آنها با ایران ۱۰

اکنون با گذشت ۱۰ ماه از خروج آمریکا از توافق بین‌المللی برجام، اینستکس قرار است حرفی نو برای استقلال اقتصادی و سیاسی اروپا باشد؛ اقدامی که کارشناسان آن را دومین گام مهم اروپا پس از تعریف واحد پولی یورو می‌دانند

تا ۱۵ میلیارد دلار هم نمی‌شود. وی تأکید کرد: تضمین سیاسی و حمایتی دولت‌های اروپایی برای ترغیب شرکت‌ها عنصر مهمی در گشایش روابط اقتصادی ایران و اروپا است اما کافی نیست؛ در اروپا ۸۵ درصد اقتصاد در دست بخش خصوصی است که الزماً از دولت دستور نمی‌گیرند و منافع خود را دنبال می‌کنند. درست برعکس ایران که ۸۵ درصد اقتصاد دست دولت و وابسته به دولت است.

فاینانس‌ها حیا شود

در عصر پسارجام حدود ۳۲ میلیارد دلار فاینانس و خطوط اعتباری بین ایران و کشورهای خارجی امضا شد که در این میان سهم سه کشور اروپایی ایتالیا، اتریش و دانمارک از این میزان در مجموع ۷ میلیارد و ۸۰۰ میلیون دلار بود.

در شرایط کنونی که اینستکس گام‌های نهایی را برای اجرایی شدن برمی‌دارد، یک مقام آگاه بانکی به ایرنا می‌گوید که اینستکس فرصتی است که بتوان این فاینانس‌ها و خطوط اعتباری را احیا کرد به شکلی که هم کالاهای واسطه‌ای و مواد اولیه و هم سرمایه‌گذاری خارجی و دانش فنی ناشی از آن وارد ایران شود. به اعتقاد وی در صورتی که منابع فاینانس به چرخه اینستکس وارد شود منافع و طرف یعنی ایران و اروپا تأمین خواهد شد و بخشی از دغدغه‌های ایران نیز از بین می‌رود.

اینستکس در آغاز راه است

اکنون با گذشت ۱۰ ماه از خروج آمریکا از توافق بین‌المللی برجام، اینستکس قرار است حرفی نو برای استقلال اقتصادی و سیاسی اروپا باشد؛ اقدامی که کارشناسان آن را دومین گام مهم اروپا پس از تعریف واحد پولی یورو می‌دانند.

در همه ماه‌هایی که تحریم‌ها علیه اقتصاد ایران برقرار شده، این مردم ایران بودند که بویژه در ماه‌های گذشته فشارهای ناشی از آن را تحمل کردند از این رو انتظار می‌رود اگر قرار است کانالی راه‌اندازی شود، بی‌نقص و با بهترین کارکرد و تضمین‌کننده منافع ملت ایران باشد.

هماهنگی بانک مرکزی و وزارت نفت به برخی پروژه‌ها تزیق شده است اما بقیه در سامانه نیما حتی کمتر از نرخ میانگین آن عرضه شده است. وی خاطر نشان کرد: یکی از موضوعات مهم در اقتصاد تهدید نقدینگی است و گفته می‌شود که باید آن را در مسیر درست هدایت کنیم از سویی شرکت‌های بزرگ بورسی، پروژه‌های بزرگی در دست اجرا دارند که اگر منابع به آنها تزیق شود بستر اشتغال و رونق اقتصادی را فراهم خواهد کرد. یکی از بهترین راه‌ها برای جذب نقدینگی سهام شرکت‌ها است و شرکت‌ها و هلدینگ‌های بزرگ می‌توانند از ابزارهای جدید مانند اوراق اجاره استفاده کنند و خوشبختانه شورای فقهی بورس نیز باین اوراق موافقت کرده است.